

ایک حسرتیں

پاکستان
بے شکست

درآمد

ضرورت

زیارت اربعین میراث 200 ساله فرهنگ سازی امامان معصوم از اربعین سال 61ق تا سال 260ق است. که از دوران آغاز امامت امام سجاد (ع) تا پایان دوران امامت امام عسکری (ع) را شامل می شود. پس از پیدایش شهرهای شیعی کریملا، نجف، حله، کاظمین و... و پیدایش حوزه های علمیه شیعه با محوریت حوزه نجف اشرف، فرهنگ زیارت حسینی بتدریج شکل عملی به خود گرفت، تا پس از 14 قرن، تبدیل به حماسه عظیم اربعین گردد. حماسه عظیم اربعین به واسطه آن ریشه ها و پیشینه ها، و همچنین به دلیل وسعت و عظمت خود، امروزه تبدیل به مهمترین نشان شیعی گردیده است.

و به همین دلیل ضرورت دارد در بستر ابعاد حماسی خود، هم مورد بازشناسی عالمانه قرار گیرد و هم بر بستر آن، ظرفیت تعمیق فکری و بازسازی رفتاری هماهنگ با معارف اهل بیت و شیعی صورت بگیرد تا حضور حماسی در مراسم اربعین همراه با اندیشه و دانش بوده و به واسطه آن، این حضور و حماسه ظرفیت جهانی شدن را بیابد. مجموعه پوستره های اربعینی، بسته ای علمی/فرهنگی برای بازشناسی و بازسازی هویت اربعینی و معرفی آن به جهان است.

راهنمای استفاده

این اثر شامل 25 پوستر اینفوگرافی محتوایی است، که تلفیقی از هنر و محتوا بوده و دارای هندسه پیام و سیر نظام یافته در ارائه است. ضمن آن که، به مهمترین زبان های رایج در جهان تشیع و اسلام و یا در گستره جهانی، ترجمه گردیده است. بدین جهت، زمینه استفاده های متعددی دارد که عبارتند از:

- علمی آموزشی: استفاده در دوره های آموزشی حوزه ها و دانشگاه ها و مدارس و ...؛
- رسانه ای: انتشار در فضای مجازی به روش های مختلف به ویژه همراه روایتگری کوتاه؛
- فرهنگی: نشر مکتوب و یا پرینت کاغذ گلاسه ویا بنر با سایز مختلف و برگزاری انواع نمایشگاه های ساده و تخصصی، و یا تبلیغ های محیطی در موسسات و مساجد و حسینیه ها؛
- تبلیغی: استفاده برای روایتگری و یا خطابه در فضاهای مذهبی سنتی و نمایشگاهی.

فهرست

ست

- ۱۳- فلسفه عاشورا در زیارت اربعین؛
- ۱۴- آثار و برکات پیاده روی در عوالم وجود؛
- ۱۵- تعریف و تفسیر پیاده روی از منظر روایات؛
- ۱۶- تاریخ شکل گیری پیاده روی؛
- ۱۷- سبک زندگی اربعینی، خاستگاه، چشم انداز؛
- ۱۸- سبک زندگی اربعینی؛
- ۱۹- سلوک عرفانی اربعین؛
- ۲۰- رکورد ها و برکات اربعین؛
- ۲۱- تنها چله تاریخی مقدس، دیروز امروز فردا؛
- ۲۲- اربعین طرحی برای روز آمد سازی معرفت شیعی؛
- ۲۳- اربعین وحدت جهانی شیعه؛
- ۲۴- اربعین و شیعه شناسی جهانی؛
- ۲۵- اربعین سرمایه جهانی شیعه؛

- ۱- عدد چهل، چیستی، چرایی، چگونگی؛
- ۲- اربعین حسینی چیستی، چرایی، چگونگی؛
- ۳- اربعین کاروان اسارت؛
- ۴- بانوان کاروان اسارت؛
- ۵- دستاورد های اربعین اهل بیت؛
- ۶- پیام های عاشورایی/ اربعینی؛
- ۷- پیامبر و رسالت آینده سازی به صحابه خاص؛
- ۸- گاه شمار زندگی جابر انصاری؛
- ۹- گزارش اولین زیارت اربعین؛
- ۱۰- علامه المؤمن خمس؛
- ۱۱- فرهنگنامه زیارت حسینی
- ۱۲- زیارت اربعین «تحلیل محتوا و هندسه پیام»؛

فرایند

این مجموعه شامل 25 پوستر است. که از جهت محتوایی؛ از مبانی و چرایی پیدایش اربعین آغاز، و سپس پشتوانه تاریخی آن را معرفی می نماید. و پس از تمرکز بر تعریف و تبیین سبک زندگی اربعینی، به نسبت سنجی اربعین با جغرافیای جهانی تشیع پرداخته، و راهبرد های جهان سازی پیام اربعین را معرفی می نماید.

لیست محتوایی

۱. عدد چهل ؛ چیستی، چرایی و چگونگی

کارکرد عدد چهل

گسترده‌ی استفاده از عدد ۴۰ در تعالیم و آموزه‌های دینی و حتی رویداد های تاریخی مقدس، نشان از توجه به جایگاه عدد چهل در به فعلیت رساندن استعدادها و شکوفا سازی صفات نیک است تا آدمی آماده دریافت فیوضات و انوار الهی گردد.

دامنه عدد چهل در فرهنگ دینی

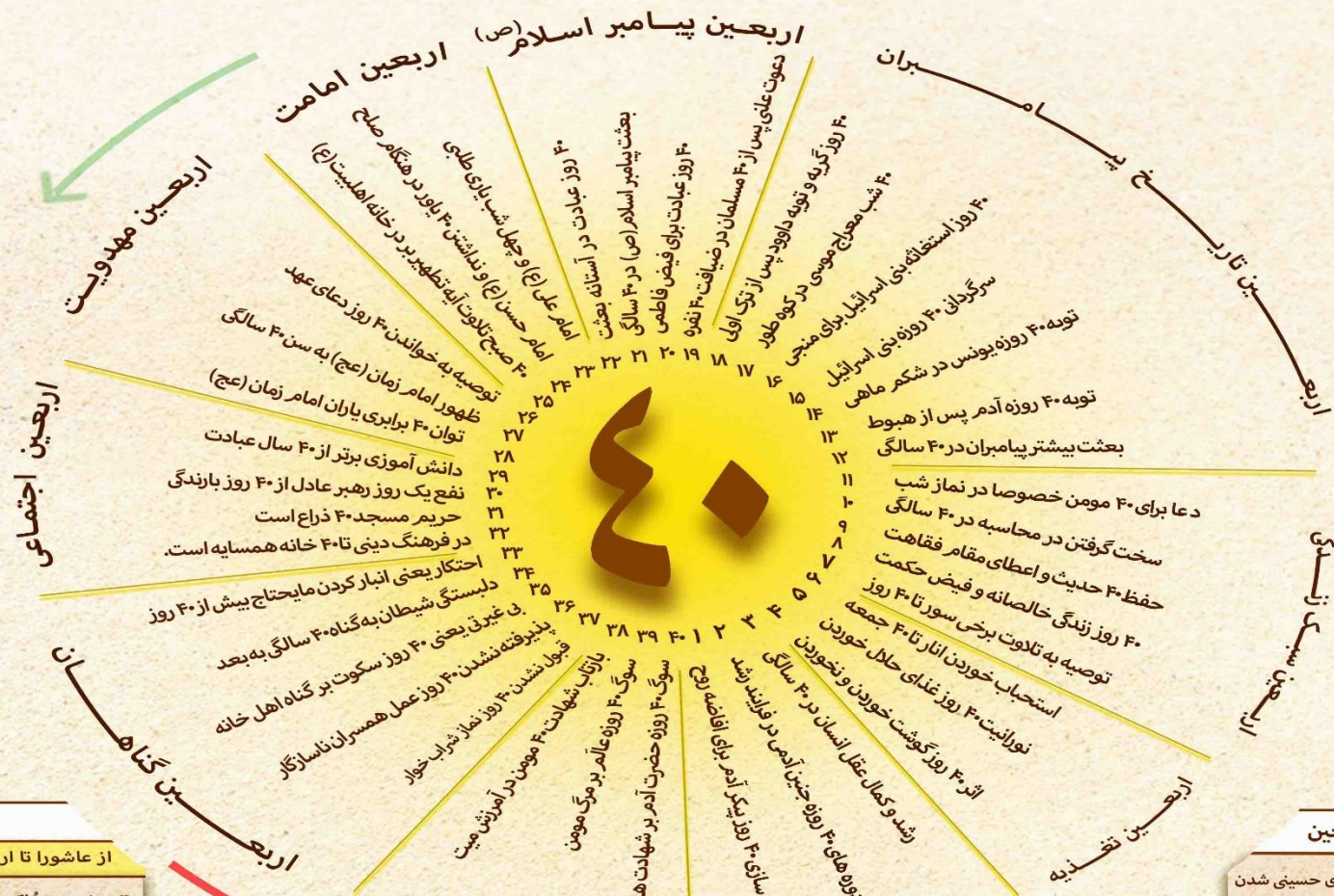
از بستر های پیدایش طبیعی و تکوینی انسان ، تا رویداد های تاریخ ساز، و سیر و سلوک های اخلاقی و تربیت دینی، و بازتاب آثار نیک و بد اعمال.

چگونگی شاخص و معیار بودن

عدد چهل یا زمانی است (۴۰ روز یا سال)، یا از جهت مقدار (۴۰ فرد و ۴۰ عدد)، و یا از نظر مکان و مساحت (۴۰ زراع یا منزل)، و یا از جهت کیفی و مرتبه ای (۴۰ برابر).

نقش و تأثیر سیر و سلوک های حسینی از محرم تا ربیعین

دهه محرم	دهه گذار از روزمرگی زندگی تا الگو گیری از اصحاب الحسین برای حسینی شدن
روز عاشورا	حضور نمادین در جبهه روز آمد حسینی؛ کل یوم عاشورا و کل ارض کربلا
چله اربعینیه	تلاش برای حسینی ماندن و رشد حسینی زیستی و حسینی یآوری متناسب زمانه خود با نگاه به کاروان اسارت
اربعین	اجتماع عظیم حسینی یاوران در جریان پیوسته تاریخ، برای جهانی سازی پیام عاشورا با چشم انداز رسیدن به عاشورای ظهور (و آزادی قرار گرفتن در برهه اصحاب المهدی)

عدد چهل در توسل به قرآن

امام صادق (علیه السلام) فرمود: هرکس سوره «حشر» را برای حوائج مهم، چهل روز بخواند حاجت او برآورده شود و اگر یک روز فوت شود آن را از سرگیرد.

و پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) به امیرالمومنین (علیه السلام) فرمود: «یا علی! هرشب سوره «حشر» را بخوان تا شرف دنیا و آخرت از تو دفع گردد.» و فرموده اند: هرکس سوره «مزل» را تا چهل روز بخواند وسعت رزق برایش پیدا میشود.

و فرموده اند: چهل شب و هر شبی چهل مرتبه سوره «لیل» را بخواند و به آیه شریفه «وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ» که رسید سه مرتبه تکرار کند؛ جهت فتح و پیروزی

نقش تاریخی اربعین در حماسه عاشورا

از عاشورا تا اربعین	اربعین	پس از اربعین
۴۰ روز حزن مُلک و ملکوت، بستر سازی برای غفلت زدایی، وحشت آفرینی در فاجعه آفرینان، همدردی با کاروان اسارت، فرصت سازی برای اهلیت برای تبلیغ پیام	حضور اهلیت در کربلا، اوج سوگواری و تجدید عهد و بیعت با شهدا و آغاز گریه های ۲۰ ساله امام سجاد (علیه السلام)	انتقال امانت حزن مقدس و پیام های عاشورا به شیعیان و دوستداران اهلیت پیامبر(ص)، تا در بستر زمان، پیام عاشورا جهانی شود و زمینه ساز ظهور گردد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰

اربعین

چله ی اربعینیه

دهه ی محرم عاشورا

چگونگی فرهنگ سازی

پس از عاشورا، در دوران امامت امام صادق ع زیارت اربعین توسط ایشان به جامعه نوپای شیعه ارائه شد تا در کنار دیگر زیارت ها، به شیعه هویتی بدهد. و چون در آستانه غیبت این جامعه به ثبات و بالندگی رسید، امام عسکری ع، با توصیه رفتن به زیارت امام حسین ع در روز اربعین، شناسنامه فرهنگی / معنوی را به شیعه داد.

امام زمان (عج) ← **آلایا اهل العالم ان جدی الحسین قتلوه عطشاننا**

نشان مومن ۵ چیز است:

به پا داشتن ۵۱ رکعت نماز واجب و نافله، انگشتر در دست راست کردن، سجده بر خاک، آشکار گفتن بسم الله در نماز و زیارت اربعین.

صفوان بن مهران جمال از یاران آن حضرت می گوید: امام به من درباره زیارت اربعین سفارش نموده و فرمود: در زیارت این روز چنین بخوان: **السلام علی ولی الله و حبیبه ...**

۲۰ سال گریه پیوسته حتی در روز اربعین زیارت اهلیت اسارت

جابر بن عبدالله انصاری در روز اربعین در کربلا، این گونه امام را زیارت کرد: **السلام علیکم یا آل الله السلام علیکم یا صفوة الله ...**

امام زین العابدین (ع)

امام هادی (ع)

امام جواد (ع)

امام رضا (ع)

امام کاظم (ع)

امام صادق (ع)

امام باقر (ع)

امام سجاد (ع)

امام حسین (ع)

امام حسن (ع)

امام علی (ع)

۲۶۰ ق

فرهنگ سازی ۲۰ ساله اربعین

۶۱ ق

یالثارات الحسین

چرای ملکوت

عالم ملکوت و عالم طبیعت، در ماتم امام حسین ع 40 روز گریست و این گریستن یا با خون بود یا با سرخی نمادین آسمان، زمین و... که با این دگرگونی طبیعت بسترها برای حفظ و تبلیغ اهلیت فراهم شد.

فرشتگان ۴۰ روز بر حسین (ع) گریستند.

آسمان ۴۰ روز خون بارید

خورشید ۴۰ روز به رنگ خون شد.

زمین ۴۰ روز سیاه پوش گردید.

جاری شدن خون تازه از زیر سنگ در بیت المقدس

چیستی تاریخی

در اربعین سال ۶۱ هـ ق رویداد هایی رخ داد تا در تاریخ، این روز در امتداد عاشورا برای همیشه روز حزن و ماتم باشد. آمدن جابر بن عبدالله انصاری همراه عطیه کوفی از مدینه به کربلا به عنوان اولین زائر حسینی، آمدن کاروان اهل بیت از شام، بازگرداندن سرهای مطهر شهدا و الحاق آن به پیکرهای مطهر و گزارش های از اقامت برخی بانوان اهل بیت در کنار مزار سید الشهداء ع و به پا داشتن سوگواری یک ساله در آنجا.

الحاق سرهای مقدس به پیکرهای مطهر

مشهور ترین نظریه درباره وضعیت سر مقدس امام حسین ع و سرهای شهدا، الحاق آنها به پیکر شهدا در روز اربعین توسط امام سجاد ع می باشد.

ورود کاروان اهل بیت (ع)

حماسه آفرینی یک هفته ای اهل بیت در شام، موجب آزادی از اسارت و فراهم شدن زیارت کربلا برای آنان گردید. آنان کمتر از ده روز، مصادف با روز اربعین به کربلا رسیدند.

ورود جابر و عطیه

پس از رسیدن خبر شهادت امام به مدینه، جابر همراه عطیه کوفی به سوی کربلا حرکت کرده و پس از ۲۰ روز، صبح روز اربعین به کربلا رسیدند و اولین زائر امام حسین ع گردیدند.

آمار و شخصیت اسرای اهل بیت

در حدود ۵ الی ۱۰ مرد، پسر و حدود ۲۰ الی ۳۰ زن، دختر مهمترین بانوان:
 ۴ دختر امام علی (ع): حضرت زینب (س)، حضرت ام کلثوم (س)، رقیه (س)، فاطمه (س)
 ۱ دختر امام حسن (ع)
 ۳ دختر امام حسین (و رقیه)
 مادر علی اصغر (رباب)
 مادر حضرت قاسم (رمله) و ...

۴. بانوان اهل بیت و شیعه از عاشورا تا اربعین و پسا اربعین

حضرت زینب (س)

مزار های زینبیه

برای حضرت زینب (س) دو مزار در شام و مصر است که استناد هر دو جای مطالعه دارد. ولی این دو مزار در مقام یادمان آن بانوی مظلومه است (و مصداق باره: کل ارض کربلا...) تا در دو جغرافیای مهم اسلامی، نماد و محور مکتب اهل بیت علیهم السلام باشد.

همسر سید الشهدا (ع)

رباب (س)

پدرش از مسیحیان شام که بعد از مسلمان شدن دوستدار اهل بیت علیهم السلام گردید و سه دخترش را به همسری امام علی (ع) و حسنین (ع) در آورد. رباب همسر امام حسین (ع) و مادر سکینه و طفل شیر خواره (عبدالله الرضیع) بود. پس از عاشورا و در طول اسارت پیوسته بی قرار بود و در رثای همسر و فرزند شعر می خواند و می گریست. در مجلس یزید سر را در آغوش گرفت و مرثیه خواند. در اربعین به نقلی تا یک سال در کربلا ماند. و سپس (در مدینه) سالها سوگواری نمود.

بنات الحسین (ع)

رقیه (س)	فاطمه (س)	سکینه (س)
مزاری منسوب به دختری از امام حسین که در دمشق از شدت مصیبت ها به شهادت رسیده و حداقل از ۷ قرن پیش تاکنون یکی از نمادهای حماسی تشیع در سرزمین شام است.	بزرگ ترین دختر امام و همسر حسن مثنی پسر عمویش و مادر بیشتر سادات حسنی و از بانوان عالمه و محدثه، و صاحب اسرار امامت از پدرش به امام سجاد (ع) و خطبه خون در کوفه و شام و راوی کربلا در سال های بعد.	دومین دختر امام حسین (ع) و از بانوان محدثه و شاعره و از اسرای کربلا در سنی نزدیک به ۸ سال و بسیار مورد علاقه پدر بود. موقع وداع، پدر شعری را برایش خواند که خیر از حزن و گریه های طولانی او می داد: سَبَطُولٌ بَعْدِي سَكِينَةٌ فَاعْلَمِي مَنَى الْبُكَاءِ، اِذَا الْحَمَامُ دَهَانِي

بنات الحسن (ع)

فاطمه (س)	مزارات منسوب
همسر امام سجاد (ع) و مادر امام باقر (ع) و از بانوان عالمه که سه نفر از برادرانش در کربلا به شهادت رسیدند و بزرگترین فرزند امام حسن (ع) بود.	در نجف و حله مزار هایی به دختران امام مجتبی (ع) منسوب است. مانند رقیه بنت الحسن در نجف و شریفة بنت الحسن در حله که حدس زده می شود پس از حادثه کربلا در منطقه رحلت کرده باشند.

بنات امیر المومنین (ع)

فاطمه (س)	زینب بنت علی (س)	ام کلثوم (س)
همسر محمد بن ابی سعید بن عقیل از شهدای کربلا و از بانوان کاروان اسارت بانوی عالمه، محدثه و راوی کربلا در سال های بعد که در سال ۱۱۷ ق رحلت کرد.	متولد سال ۵ ه ق و حامل اسرار نبوی و علوی که با مأموریت ویژه به کربلا آمد. و تقدیر چنین بود تا اسارت او امتدادی بر شهادت امام حسین (ع) و تفسیر گر آن باشد او در این مسیر امتداد پیامبر ص یآوری مادر بزرگش حضرت خدیجه (س) و ولایت یآوری مادرش حضرت زهرا (س) بود.	مشهور به ام کلثوم همسر مسلم بن عقیل بود. او مادر حمیده و دو فرزند شهید مسلم است.

حبابه و البیه

حبابه و البیه	ام سلمه (س)
از بانوان راوی حدیث شیعه و یکی از سه بانوی معجزه سگرنیزه امیر المومنین (ع) که از خلافت امام علی (ع) تا اولین سال امامت امام رضا (ع) زنده بود. او شفا یافته امام حسین (ع) در دوران امامت اش و جوان شده به دعای امام سجاد (ع) بود. پس از عاشورا از معدود بانوان مبلغ شیعه بود.	بزرگترین همسر پیامبر (ص) پس از حضرت خدیجه (س) و آخرین آنها از جهت طول عمر که تا یکسال پس از عاشورا دار تربت کربلا در امانت اش از سوی پیامبر (ص) بود. پس از سوی پیامبر (ص) مشاهده خون شدن تربت، تا یکسال که زنده بودمدینه را به عزای خانه عاشورا تبدیل کرد.

گونه شناسی بانوان اربعین

۱. بانوان بنی هاشم و شیعه در حادثه عاشورا دو گروه بودند بانوان کاروان اسارت و بانوان ساکن مدینه. که با رخداد عاشورا به صورت همزمان حماسه آفرینی هر دو گروه، در کربلا و مدینه آغاز گردید.
۲. بانوان پرچمدار در کاروان اسارت و در مدینه از جهت سن و سال دو گروه می شدند: بانوان بزرگسال که بسیاری از آنان یکی دو سال پس از عاشورا از شدت حزن و مصیبت رحلت کردند، و دختران نوجوان و جوان که تا پایان عمر گزارشگران حادثه و پرچم داران سوگ عاشورایی بودند.

نقش آفرینان مدینه

ام البنین (س)
بانویی که امیر المومنین (ع) با چشم انداز عاشورا ایشان در ازدواج کرد. و بیشترین شهبان بود خوش در خشید. او که مادر بیشترین شهیدان بود پس از عاشورا با احیای بیت الاحزان در بقیع، تا پایان عمر خویش پرچمدار، مجور حزن و سوگ مدینه النبی بود.

۶. پیام‌های عاشورایی اربعینی

خطاب به ابن زیاد
ما رأيت إلا جيلاً

خطبه سجادیه در کوفه
أنا ابن من قتل صبياً
وكفى بذلك فخراً.

حضرت زینب خطاب به سر پرادر
یا هلاکاً لما استتم کمالاً
غاله حسفه فأبدی غروباً

خطبه فاطمه صغری
فأنا اهل بیت ابتلانا الله
بکم، و ابتلاکم بنا. فجعل
بلادنا حسناً، وجعل علمه عندنا

امام سجاد به عمه اش
أنت بحمد الله
عالمة غیر معلمة

شعر حضرت زینب
در آخر خطبه کوفه
ماذا تقولون إذ قال النبي لکم **
ماذا صنعتنم وأنتم آخر الأمم

در قتلگاه
یا محمداه، هذا حسین
بالعراء، ... و
بناتک سیایا

گاهشمار پیام

حماسه حسینی از آخر ماه رجب سال ۶۰ ق شروع و تا عاشورای سال ۶۱ ق امتداد می یابد. در مدت زمان نهضت، مهمترین پیام‌های عاشورا در خطبه‌های سه گانه امام حسین ع، حضرت زینب س و امام سجاد ع است. گزارشی از مهمترین پیام‌ها و میزان فراوانی آن در بستر زمان و مکان تقدیم می گردد.

مرحله فریاد بلند مظلومیت

خطبه زینبه مقابل یزید:
أمن العدل یا ابن الطلقاء!
تخدیرک بنات رسول الله (ص)
سیایا.

خطبه زینبیه مقابل یزید
إني لأستصغر قدرک،
و أستعظم تقریحک، و
أستکبر تویحک فکد کیدک،
و أشع شعیک، و ناصب
جهدک، فوالله لا تمخو
ذکرنا، ولا تمیت و حینا

خطبه سجادیه در شام:
أیها الناس أعطینا ستاً و فضلنا
بشیع أعطینا العلم و الحلم و
السماحة و الفصاحة و الشجاعة
و المحبة فی قلوب
المؤمنین و ...

بیانیه ی پایانی علی بن الحسین ع
فقال: محمد هذا جدی
أمر جدک یا یزید فان
رعمت الله جدک فقد کذبت
و کفرت و إن رعمت الله
جدی فإمر قتلت عترته

گونه شناسی پیام

پیام‌های حماسه حسینی در مرحله قیام متمرکز بر روشنگری، اتمام حجت، هشدار و انداز و در نهایت دعوت است. ولی پیام‌های مرحله اسارت، متمرکز بر رسواسازی طیف‌های مختلف باطل و تبلیغ مبانی حق و حقایق در عمق استراتژیک جبهه باطل و فرصت‌سازی برای پی‌ریزی مکتب بر مبنای عاشورا است.

مرحله قیام حماسی حق

بیانیه ی آغازین حسین بن علی ع
با والی مدینه
مُلی لا
تیایح مُلیه

انا اهل بیت النبوه و ...
و یزید رجل فاسق
و مثل لا یباح مثله

خطبه در مکه
رضی الله رضانا
أهل البیت نصیر
علی بلائیه

خطبه خروج از مکه
من کان یا ذلاً فینا مؤحیته
و موطناً علی لقاء الله
نفسه فلیرحل معنا
أرید أن أمر بالمعروف،
وأنهی عن المنکر، و أسیر
بسیره جدی محمد (ص)
وسیره ابي علي بن ابي طالب،

آغاز قیام در مدینه
وعلی الإسلام ألسلام
إذ قد بلیت الأمة
براع مثل یزید

خطبه ورود به کربلا
ألا ترون أن الحق لا
یعمل به، وأن الباطل
لا یئنهی عنه

خبر شهادت قیس
اللهم اجعل لنا و
لشیعتنا عندک منزلاً
کریماً، و اجمع بیننا
و بینهم فی مستقر
من رحمتک

در کربلا
هیاهت
منا الذلّه

در وداع
یا بقی یتاک و
ظلم من لا یجذ
عیبک ناصر ایا الله

در قتلگاه
أبی رضی
یقضیک
تسلماً للمرک لا
محبود سواک یا
غیاث المستغیثین

۷. پیامبر ص و مسئولیت بخشی به خواص صحابه برای آینده سازی

خبرهای غیبی پیامبر (ص):
پیامبر اسلام (ص) عالم به غیب و آینده بود. و به اقتضای رسالت و مصلحت، اخبار غیبی آینده را به صحابه عرضه می نمود. و بر اساس آن اخبار، ماموریت های آینده ساز را به برخی از خواص صحابه تفویض می کرد. و به صحابه مدعی و در معرض لغزش، هشدار و انذار می داد.

آینده ساز
آینده پژوهی
آینده گریز
آینده دانی
آینده بینی

آگاهی و آدرس دهی
مسئولیت بخشی
دشمن شناسی

معرفی شاخص
هشداردهی

جابر
و ماموریت تاریخی :
عاشورا مهمترین و آخرین
آینده ای بود که پیامبر ص در باره
آن با صحابه سخن فرمود.
در کنار
هشدارها
انذارها
مهمترین
مسئولیت
ساز برای زمین
پیامبر ص
جابر بن
عبدالله
انصاری
سپرد تا ...

عمار

دوران ۵ ساله
خلافت علوی

سلمان

ابوذر

دوران ۲۵ ساله

پیشا عاشورا

عاشورا
ان ایتمد الحسین (ع)
یقتمل بارض فم
العراق یقال له کربلا؛
الامن احركه فلینصره

اربعین
پسا عاشورا

جابر و اربعین
جابر و امام سجاد
جابر و امام محمد باقر

صحابه آینده ساز

آینده دان و نقش های سه گانه صحابه ای

انواع آینده در پیشگویی هک نبوک
آینده دور
آینده متوسط
آینده نزدیک

وضعیت	رویداد	سقیفه	خلافت علوی	عاشورا	پس از عاشورا
سیاه	سفيد	سلمان	عمار	امر سلمه همسر پیامبرص	جابر عبد الله انصار
خاکستری	سوران سقیفه (سوره تحریم)	صحابه ی جمل و صفین	صحابه حاضر در لشکر عمر سعد	ابن زبیر - ابن عمر	
خواجه ربیع	زید بن ارقم	ابو سعید خدری			

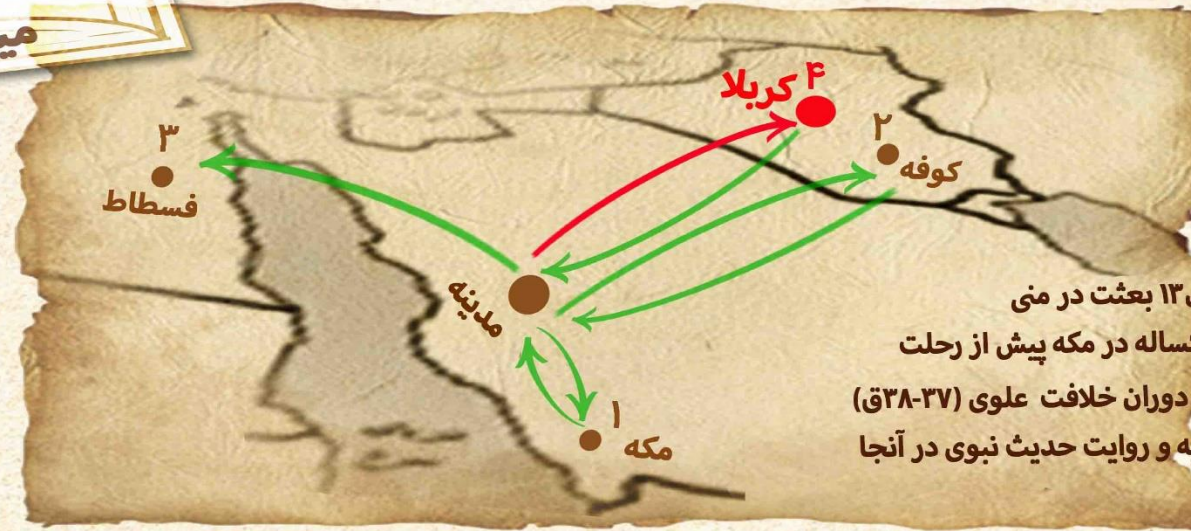

۸. جابر بن انصار عبدالله

گاهشمار زندگانی و جغرافیای امام یآوری

چکیده ای از زندگی جابر

جابر پس از حضور در بیعت عقبه، حدود ۷۸ سال با پیامبرص و اهل بیت بود. تنها لغزش او پس از رحلت پیامبر ص با وحشت از سقیفه رخ داد. اما پس از مدت کوتاهی به مسیر هدایت بازگشت. و از آن پس حداقل ۶۰ سال یار و یاور اهل بیت بود. که مهم ترین آن سفر کربلا و زیارت اربعین حسینی در شرایط سخت و بحرانی بود.

۱. حضور در بیعت عقبه در سال ۱۳ بعثت در منی
- سفر های مکرر حج و اقامت یکساله در مکه پیش از رحلت
۲. اقامت کوتاه مدت در کوفه در دوران خلافت علوی (۲۷-۳۸ق)
۳. سفر به مصر در خلافت معاویه و روایت حدیث نبوی در آنجا
۴. سفر تاریخی اربعین (۶۱ق)

یک شخصیت // دو پیچ تاریخی: لغزش جابر در پیچ تاریخی سقیفه تثبیت باطل را به همراه داشت. ولی نقش آفرینی حماسی او در پیچ تاریخی عاشورا، بستر ساز اربعین و احیای خط امامت شد.

۹ . گزارشی از اولین زایر اربعین

آغازی بر پایان اربعین حسینی پایان حزن مقدس طبیعت در سوگ عاشورا و آغاز فرهنگ حزن و زیارت انسانی برای آن حضرت بود.

جابر و سفر کربلا

او از صحابه علوی و حامل اسرار و اخباری از پیامبر (ص) درباره آینده بود. وی پس از با خبر شدن از تبدیل خاک کربلا به خون در نزد امر سلمه ، پنهانی برنامه ریزی سفر نمود و عازم کربلا شد.

پیام زیارت جابر

جابر پس از زیارت سید الشهداء و حضرت علی اکبر ع ، کنار شهدا رفت و آنان را زیارت کرد و چنین گفت: ما با شما در این سعادت و عمل شریک هستیم... عطیه با تعجب پرسید: ما با آنان نبودیم پس چگونه شریکیم!!!
جابر گفت: از پیامبر ص شنیدم، هر که قوم خوب یا بد را دوست بدارد با آن قوم محشور می گردد و هر کس عمل قومی را دوست بدارد با اجر آن عمل شریک خواهد شد... ای عطیه ما در اجر و پاداش این شهیدان شریکیم.

دومین انتظار

کربلا در آغاز و پایان حماسه حسینی شاهد دو صحابه کهنسال نبوی بود. یکی مالک بن انس کاهلی اسدی که در آستانه ورود کاروان حسینی به کربلا ، از کوفه به کربلا آمد و منتظر امام بود. و دیگری جابر انصاری که در آستانه ورود کاروان اسارت به کربلا، از مدینه خود را به کربلا رسانده تا تنها تسلا بخش ...

مسیر حجاز

عطیه عوفی

ابوالحسن از مفسرین بزرگ در خلافت علوی در کوفه متولد شد و نامش را امام انتخاب کرد تا در طول زندگی در خدمت مکتب اهل بیت (علیهم السلام) باشد. او شاگرد خاص جابر در مدینه بود که همراهی با او در سفر اربعین را در سن ۲۲/۲۳ سالگی پذیرفت. وی راوی زیارت اربعین ، خطبه فدکیه ، حدیث غدیر ، فضایل اهل بیت (علیهم السلام) و... باشد.

فرایند زیارت

غسل < تعویض لباس > بوی خوش < پابرهنه بودن > قدم های کوتاه ،... سپس در کنار مزار سه مرتبه تکبیر گفت و دست روی مزار گذاشت و غش کرد . عطیه بر چهره او آب زد تا به هوش آمد. پس سه مرتبه امام را با نام صدا زد ، ولی جوابی نشنید. خود پاسخ داد که چگونه جواب دهی؟ در حالی که سر در بدن نداری!!! سپس همراه عطیه زیارت خواند.

غاضریه

زمان سفر: اوایل ماه صفر
طول مسیر: بیش از ۱۰۰۰ کی
مدت تقریبی: ۱۵ الی ۲۰ روز

مزار سیّد الشهداء (علیه السلام)

مزار شهدا

مزار حضرت عباس (علیه السلام)

مسیر زیارت جابر

مسیر کوفه

شریعه

۱۵ کیلومتر

فرات

مسیر شام

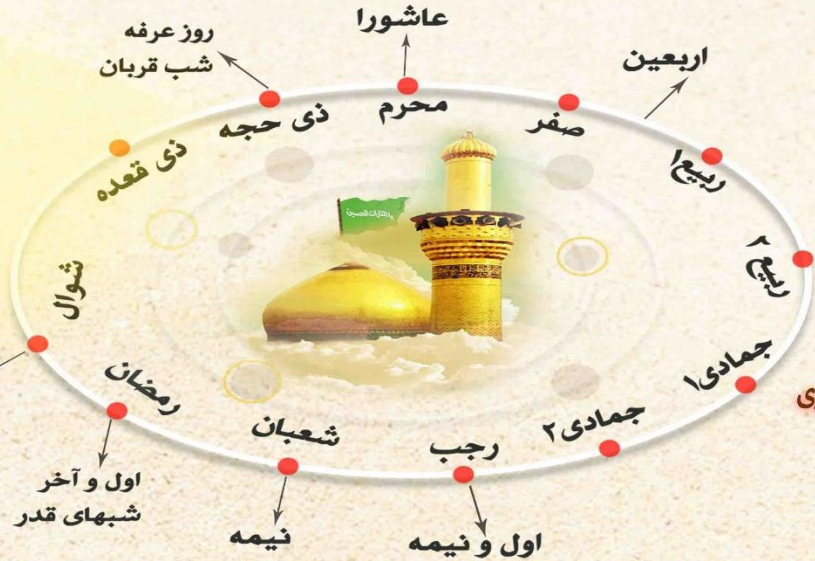
زار الله
في عرشته

۱۱. فرهنگنامه زیارت حسینی

«در دوران ۲۰۰ ساله از اربعین تا اربعین»

امامان شیعه و الگوی فرهنگ سازی زیارت حسینی:

امامان شیعه پس از عاشورا به موازات مکتب سازی تدریجی، ابتدا میراث شفاهی زیارت را به جامعه شیعی ارائه کردند. زیارات مطلقه و زیارات خاص برای مناسبت های معنوی و تاریخی خاص ؛ و آنگاه که پیچ تاریخی خلافت صورت گرفت زیارت رفتاری و حضوری را مورد فرهنگ سازی گسترده قرار دادند و اندک حضور های تاریخی امامان در عراق، تبدیل به مدرسه آموزشی زیارت برای خواص اصحاب گردید.

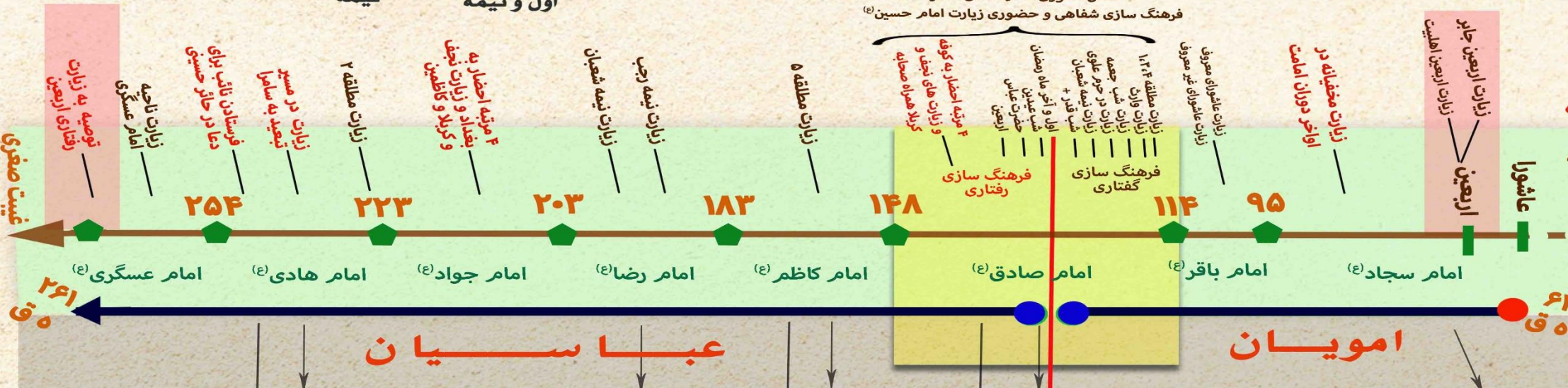

پراکندگی زیارتهای خاصه در ماه های قمری

الگوی زیارت حضوری کریلا در روایات معصومین

- ثروتمندان سالی ۲ مرتبه و فقرا حداقل سه سال یکبار؛
- عدم ترک آن پیش از چهار سال؛
- توصیه به انجام آن به صورت سالیانه به استحباب موکد نزدیک واجب؛
- توصیه به انجام زیارت به مردان و زنان؛

نقش محوری امام صادق (ع) در فرهنگ سازی شفاهی و حضوری زیارت امام حسین (ع)

زیارات رفتاری گاهشمار زیارات گفتاری

زیارت امیر المومنین ع در بازگشت از جنگ صفین همراه لشکر کوفه

گاهشمار بقعه مطهر

عباسیان

امویان

۲۳۵ هـ ق: تخریب کامل و آب بستن و ممنوعیت زیارت توسط متوکل عباسی (مدت ۱۲ سال)

۲۴۷ هـ ق: قتل متوکل و بازسازی توسط منتصر

۱۳۲ هـ ق: بازسازی توسط خلیفه عباسی

۱۴۵ هـ ق: اولین تخریب توسط منصور عباسی

۱۵۱ هـ ق: بازسازی توسط مهدی عباسی

۱۷۱ هـ ق: تخریب دوم توسط هارون عباسی

۱۹۲ هـ ق: بازسازی توسط امین عباسی

تصاحب خلافت با شعار (الرضا من آل محمد) با هدف انتقام از بنی امیه و سپس بازسازی بقعه ولی مشاهده رشد ناگهانی تشیع و آیدایش تدریجی اولین ساکنان شهر کربلا ؛ لذا تخریب های مکرر با هدف جلوگیری از تبدیل شدن کربلا به ایتخت و مرکزیت فرهنگی شیعه

۶۵ هـ ق: اولین بنا توسط مختار اموی / مروانی

رواج لعن امام علی ع تا سال ۹۰ ق و ممنوعیت زیارت با شدت و ضعف در خلافت اموی / مروانی

زیارات امام حسین ع موکد ترین مستحب در فرهنگ شیعی

۱۲. زیارت اربعین

(تحلیل محتوا و هندسه پیام)

السلام علی
و لیس اللہ ...

السلام علیک
یا بن رسول اللہ ص

- زیارت جابر انصاری که زیارت رجبیه امام حسین ع است.
- زیارت امام صادق ع که همان زیارت اربعینیه است.

۱۳ شهادت به امامت و مهدویت: وَأَشْهَدُ أَنَّ الْأَكْمَةَ مِنْ وَلَدِكَ كَلِمَةُ التَّقْوَى، وَأَعْلَمُ الْهُدَى، وَالْعَزْوَةُ الْوُثْقَى، وَالْحَجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا	۱۱ شهادت و اقرار و اعلان موضع گیری: اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنِّي وَبِي لِمَنْ وَالَاهُ، وَوَعْدُ لِمَنْ عَادَاهُ، يَا بَنِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ	۸ سلام و ارتباط مستقیم با امام (به عنوان امتداد نبوت و وصایت): السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ	صنعت ادبی التفکرات از غائب به مخاطب	۵ گونه شناسی دشمنان: وَقَدْ تَوَارَرَ عَلَيْهِ مِنْ غَرَبَةِ الدُّنْيَا، وَبَاعَ حَظَّهُ بِالْأَرْدَلِ الْأَذْنِ، وَشَرَىٰ آخِرَتَهُ بِالثَّمَنِ الْأَوْكَسِ، وَتَغَطَّرَ بِسِ وَتَرَدَّى فِي هَوَاهُ، وَأَسْخَطَكَ وَأَسْخَطَ نَبِيَّكَ وَأَطَاعَ مِنْ عِبَادِكَ أَهْلَ الشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ، وَحَمَلَةَ الْأَوْزَارِ ، الْمُسْتَوْجِبِينَ النَّارِ	۳ اوصاف و شخصیت شناسی امام: ، أَكْرَمْتَهُ بِالشَّهَادَةِ، وَحَبَوْتَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَاجْتَبَيْتَهُ بِطِبِّ الْوِلَادَةِ، وَجَعَلْتَهُ سَيِّدًا مِنْ السَّادَةِ، وَقَائِدًا مِنْ الْقَادَةِ، وَدَائِدًا مِنْ الدَّادَةِ، وَأَعْطَيْتَهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ، وَجَعَلْتَهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ مِنَ الْأَوْصِيَاءِ	۱ سلام ها (۵ سلام از مقام های آسمانی تا مظلومیت زمینی): السَّلَامُ عَلَىٰ وَلِيِّ اللَّهِ وَحَبِيبِهِ، السَّلَامُ عَلَىٰ خَلِيلِ اللَّهِ وَوَجِيبِهِ، السَّلَامُ عَلَىٰ صَفِيِّ اللَّهِ وَابْنِ صَفِيِّهِ، السَّلَامُ عَلَىٰ الْخَسِينِ الْمَظْلُومِ الشَّهِيدِ، السَّلَامُ عَلَىٰ أَسِيرِ الْكُرْبَانِ وَقَتِيلِ الْعَبْرَاتِ
۱۴ شهادت به بیعت و انتظار پیوسته: وَأَشْهَدُ أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ، وَبِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ، بِشَرَايِعِ دِينِي ، وَخَوَالِئِهِمْ عَمَلِي، وَقَلْبِي لِقَلْبِكُمْ سَلْمٌ، وَأَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُشِيعٌ، وَنَصْرِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ حَتَّىٰ يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَامِعٌ وَعَدُوُّكُمْ	۱۲ شهادت های سه گانه به طهارت و مقام امامت امام: ، أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ، وَالْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ، لَمْ تُنْجَسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ بِأَنْجَاسِهَا، وَلَمْ تَلْبَسْكَ الْمُدْهَمَاتُ مِنْ ثِيَابِهَا ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّينِ، وَأَرْكَانِ الْمُسْلِمِينَ، وَمَعْقِلِ الْمُؤْمِنِينَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ الإِمَامُ الْبَرُّ الشَّقِيُّ الرَّحِيْمُ الرَّحِيْمُ الْهَادِي الْمُهْدِي،	۹ شهادت های سه گانه (مقام آسمانی، وعده الهی، پیمان آسمانی): أَشْهَدُ أَنَّكَ أَمِينُ اللَّهِ وَابْنُ أَمِينِهِ، عِشْتَ سَعِيدًا، وَمَصِيبٌ حَمِيدًا، وَمَتَّ فَقِيدًا ، مَظْلُومًا شَهِيدًا، وَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِرٌ مَا وَعَدَكَ، وَمَهْلِكٌ مَنْ خَدَلَكَ، وَمَعْدَبٌ مَنْ قَتَلَكَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَقِيْتُ بِعَهْدِ اللَّهِ ، وَجَاهَدْتُ فِي سَبِيلِهِ حَتَّىٰ أَتَاكَ الْبَقِيْنُ		۶ کارکرد و بازتاب حماسه: ، فَجَاهَدَهُمْ فِيكَ صَابِرًا مُخْتَبِرًا حَتَّىٰ سُفِكَ فِي طَاعَتِكَ دَمُهُ وَاشْتَبِخَ خَرِيْمُهُ	۴ هدف قیام: فَاعْذَرِي فِي الدُّعَاءِ، وَمَتَّحِ الصُّخْرَ، وَتَبَدَّلِ مَهْجَتَهُ فِيكَ لِيَسْتَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ، وَخَيْرَةِ الضَّلَالَةِ	۲ شهادت (اقرار) به برگزیده بودن امام: اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ وَ لِيَّتْكَ وَابْنُ وَلِيَّتِكَ، وَصَفِيَّتْكَ وَابْنُ صَفِيَّتِكَ ، الْفَائِزُ بِكَرَامَتِكَ

نیمه دوم زیارت اربعین، زائر پس از سلام، ترکیبی سه گانه از (شهادت ها، لعن ها و صلوات) را با امام واگویی دارد و در پایان به مقام بیعت و تجدید بیعت می رسد. تجدید بیعت هم با امام شهید و هم با امام غائب که چشم انداز آن ظهور و رجعت است.

صنعت التفات: آریه ادی است که برای توجه برانگیزی لعن جمله و مخاطب آن تغییر می یابد.

نیمه اول زیارت اربعین واگویی عارفانه زائر با حق تعالی درباره سیدالشهداء ع ۷ بند و مرحله است که با سلام های غائبانه به امام شروع شده و فرایند زیر را طی می کند:

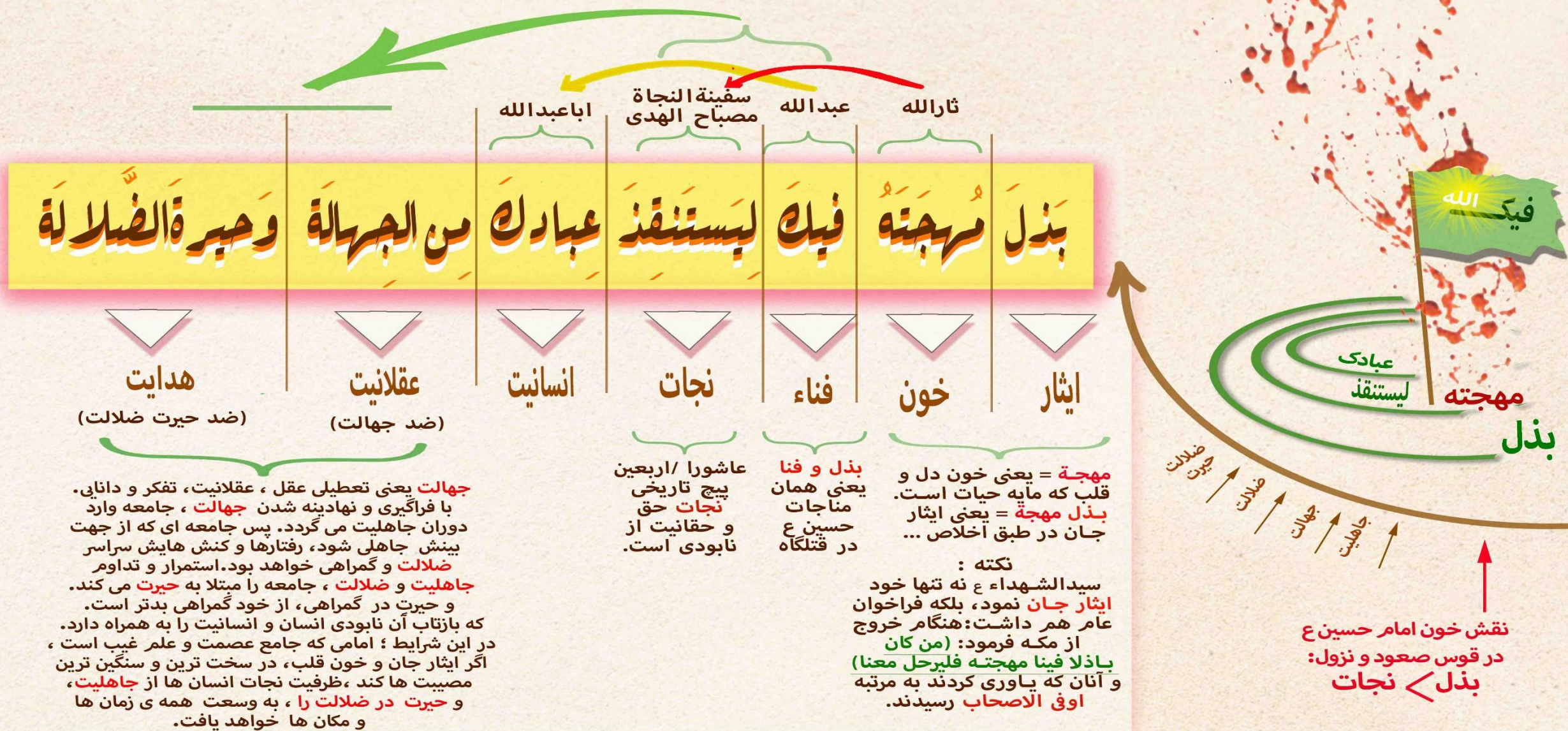
(سلام < اقرار و شهادت < امام شناسی < قیام شناسی < باطل شناسی < هدف شناسی < موضع گیری)

با این فرایند معرفتی و سلوک ذهنی، زائر آماده سخن گفتن با امام شهید می گردد.

۱۳ . هدف از قیام امام حسین علیه السلام بر اساس متن زیارت اربعین

(خون امام حسین ع در قوس صعود و نزول)

۱۴. آثار و برکات پیاده روی در عوالم وجود

**زار الله
فی عرشه**

- در اعلیٰ علین و زیارت حق تعالی در عرش او
- همسایه پیامبر ص و اهل بیت
- جزء حزب الله و حزب پیامبر ص و اهل بیت
- در گروه فاتحین
- هر قدم یک حسنه
- جزء اولین وارد شوندگان به بهشت
- باز شدن دری از بهشت به قبر
- ۱۰۰ نفر دوری از آتش جهنم
- امان از خوف و وحشت قبر
- ثواب هزار شهید بدر و احد
- هر قدم ثواب یک حج و عمره
- یاری فرشتگان به هنگام رحلت
- امان از آتش جهنم
- امان در قیامت
- ثواب هزار شهید
- بدر و احد
- هر قدم ثواب یک حج و عمره
- جزء افضل الاعمال
- در پرونده
- به هنگام رحلت
- یاری فرشتگان

آثار در قیامت

آثار در برزخ

باب الحسین نزدیک ترین درب بهشت به انسانها ، محبان اهل بیت و شیعیان است. و مهمترین راه رسیدن به این باب ، زیارت پیاده است. چرا که بهترین سلوک تعالی بخش ، برای قرب و وصل به حسین ع ، قدم هایی است که فرد را به حسین نزدیک می سازد. قدم هایی که به جای وصل شتابزده ، در هر گام خود ، فرصت های قدسی و نورانی متنوعی برای آدمی ایجاد می کند که دارای آثار و برکات فراوانی است. من جمله:

مختلف الملائکه
مختلف الملائکه
مختلف الملائکه
مختلف الملائکه
مختلف الملائکه
مختلف الملائکه
مختلف الملائکه
مختلف الملائکه

- روزی فراوان
- عمر بلند
- اجابت دعاها
- پاداش دنیوی
- دفع غم و اندوه
- در امنیت آسمانی تا پایان سفر
- هر قدم آمرزش یک گناه
- آمرزش لغزش های آینده
- دفع بدی ها و شرها از او
- آمرزش کامل در آخر سفر

برکات دنیوی

آثار تربیتی

آثار بی کران پیاده روی

۱۰. تعریف و تفسیر پیادروی از منظر روایات

بازخوانی یک منبع علمی

کامل الزیارات نوشته ابن قولویه قمی متوفی ۳۶۱ ق که از مهمترین منابع روایی شیعه در موضوع زیارت است و نقش بسزایی در فرهنگ سازی زیارت در جوامع شیعه دارد. بیش از نیمی از کتاب در موضوع زیارت امام حسین (ع) و چند فصل هم درباره زیارت پیاده دارد. گزارشی از روایات با تاکید بر چستی و چربی و چگونگی زیارت پیاده تقدیم می گردد:

پشتوانه اقتصادی:
لیجلب الرزق
على العبد و
يُخلف عليه النفق

الی کربلا
طریق الحسین (ع)

استقبال ویژه
اربعۃ آلاف
مَلک...
الاستقیلوه....

دامنه حضور
فرشتگان حسینی
اذا خَرَجَ مِنْ
مَنْزِلِهِ شَيْعَةً
سَبْعِمِائَةَ مَلَكٍ...
حَتَّى يَبْلُغُوهُ مَأْمَنَةً

مختلف الملائكة
مختلف الملائكة

مختلف الملائكة
مختلف الملائكة

مختلف الملائكة

مختلف الملائكة

متعالی ترین
بازتاب:
ثم یقدس
بکل خطوة

امتیاز ویژه:
لا تحسب
مِنْ أَعْمَارِهِ
وَلَا تَعُدَّ
أَجَالَهِمْ

شاخص و معیار
قدم به قدم:
كَتَبَ اللَّهُ لَهُ
لِكُلِّ خُطْوَةٍ
حَسَنَةً +
بِكُلِّ خُطْوَةٍ وَ
كُلِّ قَدَمٍ تَرَفَعَهَا
وَيَضَعَهَا

عبور زائر
جَعَلَ ذَنْبِيهِ جَسْرًا
بَابِ دَارِهِ ثُمَّ عَبَّرَهَا
+ فَازَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ

برکت اراده زیارت:
اذا هَمَّ بِزِيَارَتِهِ
الرَّجُلُ اعْطَاهُ
اللَّهُ ذَنْبِيَهُ

مدت زیارت

زار الله في عرشه
بالاترین مرتبه

أَنَّ الْحُسَيْنَ لَيَنْظُرُ إِلَى
رُؤَايَاهُ وَ أَنَّهُ أَعْرَفَ بِهِمْ وَ
بَأَسْمَائِهِمْ وَ أَسْمَاءِ
أَبَائِهِمْ وَ بِمَا فِي رِجَالِهِمْ

پیاده روی اربعین از کجا

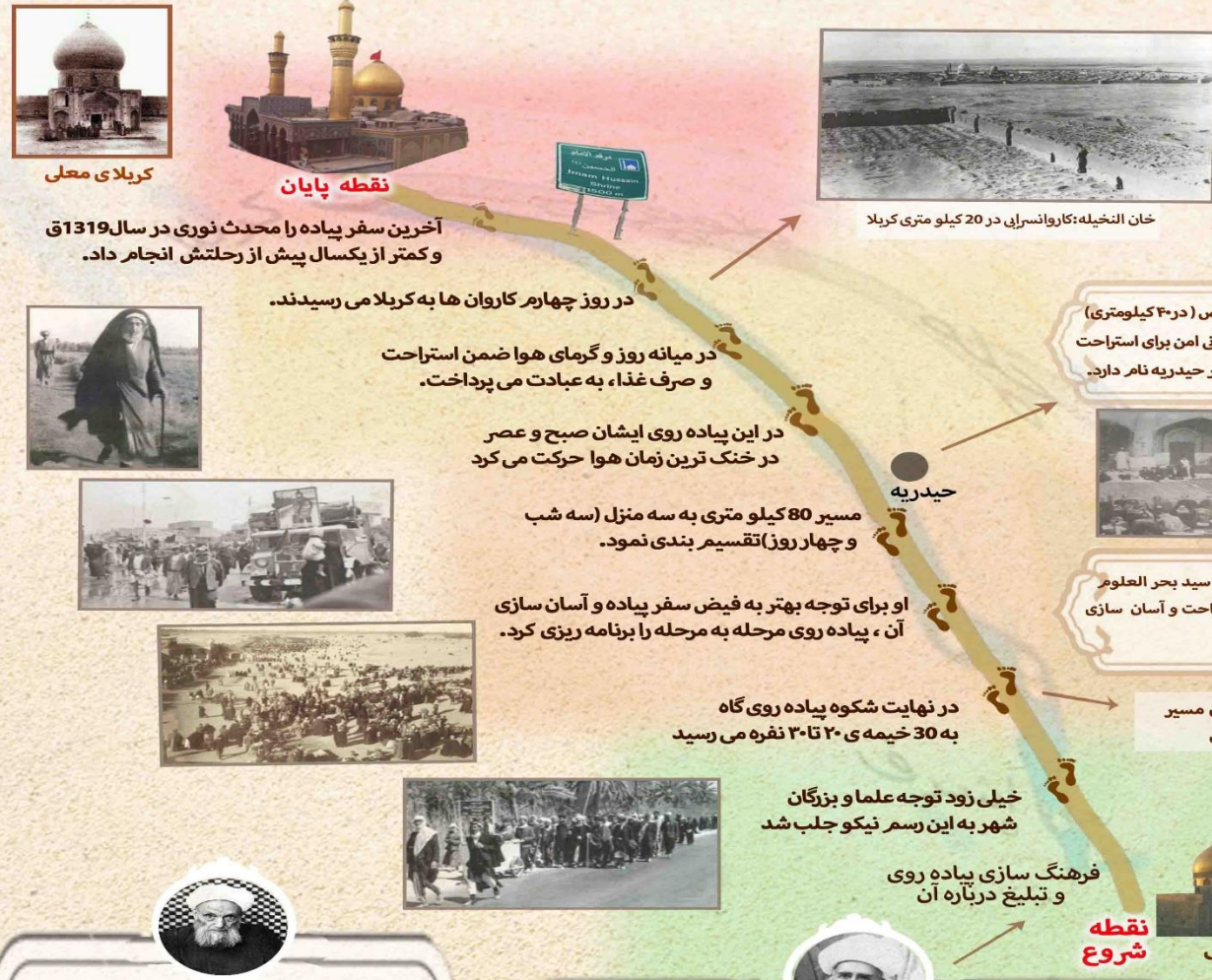
ممکن است تصور شود در زیارت پیاده، باید عجله کرد تا سریع به مقصد، (حرم) رسید!! ولی زیارت پیاده، از معدود اعمال مقدس و نورانی است که در لحظه لحظه خود، و از نقطه شروع و حتی از زمان اراده و قصد؛ آدمی را در فضای مقدس زیارت و برکت های آن قرار می دهد. تا زائر بداند که در زیارت پیاده، هدف؛ در مسیر زیارت بودن است نه زود رسیدن.

۱۶. تاریخ شکل گیری پیاده روی اربعین

از زمینه های پیدایش فرهنگ زیارت با پای پیاده تا پیاده روی زیارت اربعین

اولین زیارت های کربلا به صورت سواره و یا به ناچار پیاده بود. و زیارت پیاده به صورت یک فرهنگ و نماد شیعی تا عهد مغول مجال شکل گیری نیافت. با پیدایش دولت های شیعی پس از عهد مغول در بین التهرین، بتدریج فرهنگ زیارت پیاده مرسوم شد. و در زمان حاکمیت موقت دولت شیعی صفویه بر عتبات، زیارت با پای پیاده، روندی رو به رشد یافت. ولی سلطه طولانی مدت عثمانی ها بر عراق که همراه با سیاست ضد شیعی برخی از والیان آنان بود، و همچنین حملات وهابیت (در آغاز قرن 19 م)، منجر به تضعیف سنت پیاده روی گردید. تا این که تحولات سیاسی در ایران و عراق در نیمه قرن 19 م، معاصر با قرن 13 ق، منجر به مهاجرت علمای بزرگ شیعه به نجف شد و بدنال آن حوزه علمیه نجف تقویت و احیا گردید. سرآمد علمای مهاجر به نجف شیخ انصاری بود که پس از کاشف الغطا و صاحب جواهر، زعامت و مرجعیت شیعه را عهده دار شده و شهر/حوزه نجف را به بالاترین جایگاه در جغرافیای شیعه رساند. در این دوران نقش حوزه نجف در فرهنگ سازی تقویت گردید و مجدد گزارش های پیاده روی کربلا در اربعین و غیر اربعین، آن هم با محوریت علمای شیعه ثبت گردید. و از این زمان، تاریخ 150 ساله حوزه علمیه نجف در دوران معاصر شکل می گیرد. و بر بستر آن فرهنگ پیاده روی اربعین طراحی و نهادینه شد. و بتدریج گسترش یافته و تبدیل به یک سنت شیعی می گردد.

کربلای معلی
آخرین سفر پیاده را محدث نوری در سال 1319 ق و کمتر از یکسال پیش از رحلتش انجام داد.

نقطه پایان

در روز چهارم کاروان ها به کربلا می رسیدند.

در میانه روز و گرمای هوا ضمن استراحت و صرف غذا، به عبادت می پرداخت.

در این پیاده روی ایشان صبح و عصر در خنک ترین زمان هوا حرکت می کرد

مسیر 80 کیلو متری به سه منزل (سه شب و چهار روز) تقسیم بندی نمود.

او برای توجه بهتر به فیض سفر پیاده و آسان سازی آن، پیاده روی مرحله به مرحله را برنامه ریزی کرد.

در نهایت شکوه پیاده روی گاه به 30 خیمه ی ۲۰ تا ۳۰ نفره می رسید

خیلی زود توجه علما و بزرگان شهر به این رسم نیکو جلب شد

فرهنگ سازی پیاده روی و تبلیغ دربار آن

نقطه شروع

نجف اشرف

گزارش آقا بزرگ تهرانی:

چون استاد ماکمرنگی پیاده روی را مشاهده، سعی در احیای آن نمود و چون پا به سن گذاشته بود و نمی توانست یکی دو روزه مسیر را طی کند، با اجاره کردن چار پایانی برای وسایل و همراهانش مسیر را به سه قسمت تقسیم نمود تا به مدت سه شب و چهار روز به کربلا برسد. در آغاز این برنامه شیخ همراه اندک شاگردان بود ولی به سرعت این سنت و سیره چنان مورد توجه قرار گرفت که در سال 1319 ق که عید نوروز ایرانی با عید قربان اسلامی و جمعه یکی شده بود، مراسم پیاده روی با حضور با شکوه مردم نجف با راهبری شیخ ما برگزار شد.

«مقدمه آقا بزرگ بر مستدرک الوسائل محدث نوری»

محدث نوری:

حسین نوری فرزند محمد تقی نوری مازندرانی طبرسی، محدث و از علمای سرشناس شیعه در قرن ۱۴ ه ق و دارای القابی چون خاتم المحدثین، علامه نوری و محدث نوری بود. وی دایی و پدر همسر شیخ فضل الله نوری از علمای بزرگ در مشروطیت ایران در آغاز قرن 20 م بود. ایشان تا سال 1312 ق همراه استادش میرزای شیرازی ساکن سامرا بود و بعد رحلت استاد در 59 سالگی به نجف بازگشت. او در 8 سال پایانی عمر بابرکتش احیای پیاده روی به کربلا به ویژه در اربعین شد. او در 1320 قمری در نجف در گذشت و در حرم امیر المومنین ع دفن گردید.

اهتمام به پیاده روی به کربلا

احیای پیاده روی پس از تضعیف آن (به علت انتقال موقت حوزه از نجف به سامرا)

پیاده روی اربعین توسط حوزه علمیه نجف

اواخر قرن 14 ق (پهلوی دوم در ایران و کمونیست ها در عراق)

سید محسن حکیم

فراگیر و نهادینه شدن پیاده روی اربعین در جامعه شیعه جنوب عراق و نقش آن در خنثی سازی تبلیغات کمونیست ها و ملی گراهای بعثی

نیمه قرن 14 ق (پس از سقوط امپراطوری عثمانی)

میرزای نائینی غروی اصفهانی (کمپانی)

تلاش رضا خان برای محو فرهنگ حسینی در ایران، ولی در مقابل تلاش علمای ایرانی نجف برای رواج پیاده روی به کربلا و گزارش های متعدد از حضور مراجع بزرگ در پیاده روی جهت حفظ شعائر تشیع

اوائل قرن 14 ق

آخوند خراسانی

مرجع بزرگ شیعه و راهبر مشروطیت ایران که همراه شاگردانش گاه پیاده به کربلا می رفت

اواخر قرن 13 ق اوائل قرن 14 ق

محدث نوری

احیای پیاده روی پس از تضعیف آن (به علت انتقال موقت حوزه از نجف به سامرا)

نیمه دوم قرن 13 ق در خلافت عثمانی

شیخ انصاری

اهتمام به پیاده روی به کربلا

احیای پیاده روی پس از تضعیف آن (به علت انتقال موقت حوزه از نجف به سامرا)

گاه شمار

فرهنگ سازی

پیاده روی اربعین توسط حوزه علمیه نجف

۱۷. سبک زندگی اربعینی؛ خواستگاه، چشم انداز

ریشه و خواستگاه حماسه اربعین

روایات:

کتاب الایمان
کتاب علامت المومن
کتاب عیاشة

مدینة النبی (دیروز)

مدینة النبی: شهری که پیامبر ص بر محور ایمان ایجاد کرد. وازساکنان آن خواست برمحور ایمان، در اوج مرتبه ی ایثار و انفاق باشند. و آنان را **انصار** دین خدا نامید. سپس مردم جزیره العرب را به مدینه فرا خواند، تا بدین وسیله آنان را از جاهلیت به اسلام هجرت دهد. در نتیجه جمع زیادی، از دلبستگی ها دل کنده و دست خالی به مدینه آمدند تا زندگی مومنانه را تجربه نمایند. و آنان **مهاجرین** بودند

تحلیل رفتار حماسه اربعین

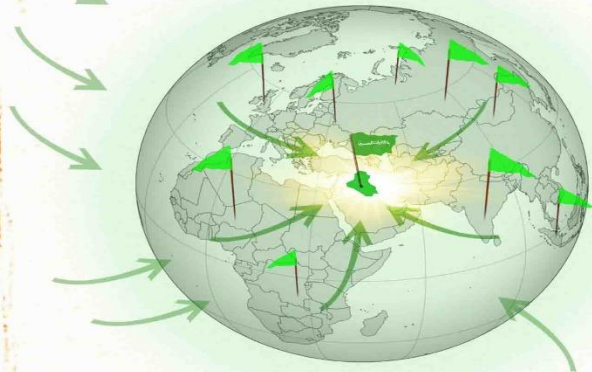
مدینة الحسین (امروز)

مدینة الحسین: در حماسه اربعین رابط متقابل زائر و میزبان همانند رابط مهاجر و انصار است. رابط ای که در مکتب سازی اخلاقی امامان شیعه بدین گونه غنی سازی گردید که:

شیعیان ما کسانی هستند که...

حماسه اربعین نقطه اوج نمایش ایثار گیری و از خود گذشتگی است. از خود گذشتگی بیکران میزبانان که خالصانه با تمام هستی به میدان آمده، و از خود گذشتگی ویژه زائران که از دلبستگی ها دل کنده و به زیارت می آیند.

چشم انداز حماسه اربعین

مدینة المهدی (فردا)

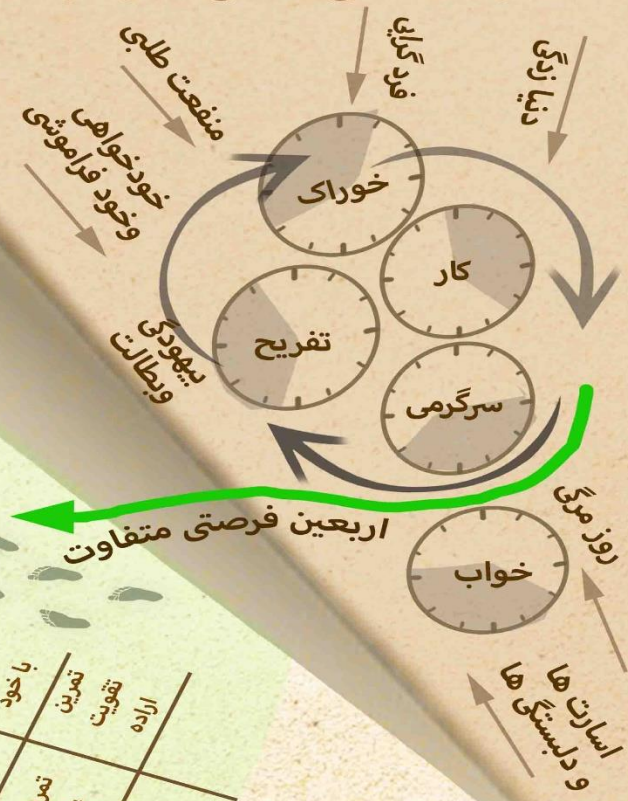
مدینه المهدی؛ مکانی که عقل انسان ها در آن کامل می گردد. اخلاق ها بر مدار فضائل انسانی رشد یافته و کینه ها زدوده می گردد. و آگاهی بشری به بالا ترین مرتبه خود می رسد. پس جامعه ای در گستره جهانی شکل می گیرد که در اوج انسانیت و مهرورزی است. جامعه ای که نقطه شروع آن، دعوت به **حسینی شدن** است.

۱۸ . سبک زندگی اربعینی

(چپستی، چگونگی، بازتاب ها)

زندگی های آخرالزمانی

زیست اربعینی

- آوردن اربعین به خانه
- برپایی پرچم حسینی
- آوردن اربعین به محل کار و شغل
- نوع دوستی
- آوردن اربعین به همه فرصت های اجتماعی
- سبقت در خیرات
- ایثار گری فراگیر
- دستگیری دیگران

به سوی جهانی سازی اربعین

رابطه با مردم

رابطه با معصوم

رابطه با خدا

خود را محو کن

تمرین سلوک معنوی و اخلاق جمعی	قرار گرفتن حداکثری در فضای موجود	بیشترین ارتباط گیری
مسئولیت پذیری و ایثار گری	اهتمام به مشارکت مردمی	تمرین مسابقه در خیرات
تمرین انسان دوستی عارفانه و خدمتگذاری عاشقانه	زبان شکرگذاری پیوسته	

امام زمانه	امام شهید
تجدید بیعت روزانه	حزن پیوسته توسل پیوسته
انس با ادعیه و زیارات مهدوی	تقرب گام به گام و هماهنگ با مسیر عبودیت و عبادت در فضای اربعین
بازتعریف انتظار بر بستر معرفت اربعینی	معرفت افزایی با انس با زیارت حسینی

مشاهده گستره آیات الهی در حماسه اربعین	تلفیق حزن و گریه حسینی با گریه تقرب الهی
اهتمام به وصل با توسل و اتابه اربعینی	اهتمام به حداکثر عبودیت و عبادت در فضای اربعین

خلوت با خود	تمرین تقویت اراده
تطهیر سریع و آسان اربعینی	تمرین تقویت عادت ها
	تمرین خوی ها

۱۹. سلوک عرفانی اربعین

حماسه اربعین بر پیاده روی در زیارت استوار است. و پیاده روی زائر به مثابه گام های سیر و سلوک عرفانی بر بستر اربعین است تا با همراهی سلوک حسینی، آماده پذیرفته شدن برای انصار المهدی در دوران غیبت آخر الزمان را بیابد و جزو پیشگامان مهدی یآوری در منطقه و جامعه خود گردد.

اجابت دعا تحت قبه یعنی:
آسان ترین اتصال تضمینی آسمانی

بهترین دعا:
والمسارعین الم ارادته...
ماموریت زمانمند
برای ولیّ زمانه

سلوک عرفانی جمعی در زیست مومنانه ی اربعینی

وحدتی
گمنام و
سرگردان
در کثرت های
آخر الزمانی

وحدتی نورانی با هدف
موج آفرینی در کثرت ها...

ماموریت اربعینی سایانه برای دعوت جهانی همگان به اربعین
سال های آینده ...

وصول به کثرت مومنانه در عین آمادگی برای وحدت بر محور امام حسین ع

۲۰. برکت ها و رکوردهای حماسه عظیم اربعین

برکت ها

- (لِیَعْبُدُونَ) تحقق هدف خلقت : وسیع ترین عبودیت و عبادت تاریخی بشر
- (بُعِثْتُ) تحقق هدف رسالت : وسیع ترین فضائل و مکارم اخلاقی
- (لِیَسْتَنْقِذَ) تحقق هدف عاشورا : بزرگترین جلسات معرفت و بصیرت
- تحقق منشور حقوق بشر : حضور آزاد همه اصناف و ادیان و مذاهب براساس نوع دوستی و فضیلت خالصانه
- تحقق حقوق زن و خانواده : حضور فراگیر و آزاد بانوان به صورت فردی و خانوادگی در خدمات و زیارات و ...

رکوردها

- بزرگ ترین تجمع انسانی
- انسانی ترین تجمع بشری
- طولانی ترین مسیر پیوسته انسانی
- جهانی ترین حضور فراملیتی و مذهبی
- زیباترین تجمع اخلاقی
- ایثارگرایانه ترین میزبانی
- وسیع ترین فضای معنوی ، عبادی و عرفانی

تحقق آرزوی امام غائب عج = ولو أن أشیاعنا، وقفهم الله لطاعته، علی اجتماع من القلوب

یک نکته
حماسه اربعین شگفت ترین مراسم از جهت بیشترین آثار صحت و سلامت، با توجه به ضعف برخی شرایط زمستی و بهداشتی است.

۲۱. تنها چله‌ی تاریخی و حماسی

(دیروز - امروز - فردا)

چله اهل بیت علیهم السلام

- ۱- چله اسارت و ظلم عظیم
- ۲- چله صبر عظیم
- ۳- چله تحول آفرینی در متحجرترین جاهلیت
- ۴- چله سخت ترین ابلاغ و تبلیغ
- ۵- چله حزن ، گریه و ماتم پیوسته

اولین خطابه فضائل امام علی (ع) و ذکر مصیبت حسینی در مسجد اموی دمشق

توسعه سالیانه زائران اربعین (زائر اولی ها) از گستره جهانی تشیع و غیر تشیع

مهمترین دستاورد کاروان اسارت:

هدف امویان کشتار اهل بیت (علیهم السلام) و سپس محو نام و یاد آنها بود. ولی چله‌ی سخت اسارت، اما حماسه اهل بیت (علیهم السلام) چنان نقشه‌های ۵۰ ساله خط خلافت را خنثی و وحشت بر خلافت فاسد یزید انداخت. از این رو برای دفع عواقب حماسه اسارت ، ناچاراً ، رضایت بازگشت اسرا به کربلا را داد. و این باعث ماندگاری تاریخ و همیشگی عاشورا گردید. که **بزرگ ترین دستاورد کاروان اسارت** بود.

آخرین اربعین

مهملک موعود عج در روز عاشورا در حجاز قیام نموده و پسر از تثبیت قیام ، به سوک عراق و به قصد کوفه و کربلا با یاران خود حرکت می کند و احتمالاً در زمانی نزدیک به روز اربعین به کربلا می رسد و ...

۲۲. اربعین راهبرد روزآمد سازی شیعه

اربعین و روزآمد سازی:

اربعین بزرگترین فرصت برای بازشناسی جهان شیعه است. مواجهه و بازساختی که، نباید احساسی و لحظه ای باشد، چون پشتوانه این جامعه بزرگ، بالاترین مرتبه ایمانی و انسانی است. با ارتباط گیری میدانی بر بستر اربعین می توان از آخرین حال و روز شیعیان در گستره جهانی و به صورت روزآمد آگاهی یافت اگر ...

اربعین و بزرگترین رسالت:

مهمترین رسالت زائر/خادم اربعین، بر بستر عظیم ترین ایثار بشری، تلاش برای حداکثر ارتباط گیری مؤمنانه، برقراری بیشترین پیوند های دوستانه و ایجاد شبکه های نوین ایمانی است. تا بر بستر آن، برنامه ریزی سالیانه برای حرکت به سوی جامعه نوین ایمانی شکل بگیرد. و به همراه آن ارتباط های منطقه ای و سپس شبکه جهانی شیعیان و محبان اهل بیت در تمامی حوزه های فکری، فرهنگی و اقتصادی شکل بگیرد. و نهایتاً این جامعه منسجم ایمانی، به سوی نظام سازی های جدید و جهانی گام برداشته و طرحی نوین و جهانی در اندازد تا...

پیشینه و میزان اصالت تشیع در هر منطقه؟
 وضعیت امروزی شیعه در منطقه؟
 وضعیت اقتصادی منطقه و شیعیان آنجا؟
 میراث فرهنگی و معنوی شیعی در هر منطقه؟

در جستجوی آخرین اطلاعات و اخبار جهان شیعی

Map of shia

- دوست یابی ایمانی

- عقد اخوت شیعی

- طراحی سفرهای متقابل جهان شیعی

- راه اندازی شرکت ها و موسسات جهان شیعی

راهبرد روزآمد سازی

دستاورد نهاد سازی: حرکت به سوی نهاد سازی های فرامرزی جهان شیعی با هدف تقویت جایگاه منطقه ای و جهانی شیعیان ...

رسالت مسولیت پذیری: عمق بخشی به زیارت با تعریف برنامه تداوم ارتباط و پذیرش مسولیت همفکری پیوسته و معرفی فرصت های تعامل دوسویه و..

اصل ارتباط گیری: ارتباط گیری میدانی و چهره به چهره در حوزه صنفی و غیر صنفی به صورت گسترده و اهتمام به انجام گفتگو های عمومی و تخصصی

حوزه های روز آمد سازی: آگاهی های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی از تک تک جوامع شیعی و...

توقیع امام زمان (عج):

لَوَانُ أَشْيَاعِنَا
وَفَقَّهُمُ اللَّهُ عَالِمٌ

اجتماع من
الامر و...

شبکه
جهانی
تشیع

۲۴. اربعین و شیعه شناسی جهانی

حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف)

لَوْ أَنَّ أَشْيَاعَنَا وَفَقَهُمُ اللَّهُ لَطَاعَتِهِ

عَلَى اجْتِمَاعِ مِنَ الْقُلُوبِ فِي الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ ...

شیعه شرق چین
شیعه ای در اقلیت و مظلوم و با سابقه از عهد امپراطوری مغولی یوان

شیعه افغانی
شیعه ای در محاصره طبیعت سخت و جغرافیای دشمنی های تاریخی، اما مقاوم و استوار و ...

شیعه آسیای میانه
دوره های مختلف نشاط تاریخی و رسالت آینده نگر آن در آستانه ظهور

شیعه عراقی
سومین کانون شیعه با پشتوانه فرهنگی تشیع در طول تاریخ بر محور عتبات عالیات

شیعه آذری
شیعیان اصیل، اما دور افتاده از جغرافیای تشیع حتی در دوره معاصر

شیعه ترکی
پایه گذار حکومت شیعی صفویه، اما متحمل کشتارها و فشارها و پیدایش علویان، و باز احیای تشیع در دوره معاصر

نوشعیان اروپایی
حضور یک سده شیعیان مهاجر با حفظ هویت اصیل خود، اما با کمترین تجربه های عالمانه و روزآمد برای نشر تشیع

شیعه لبنانی
شیعه ای در اقلیت و ریشه دار که در در تمدن سازی خوش درخشید.

شیعه مالایی
ورود اسلام با فرهنگ شیعی و فرصت طلایی باز احیای تشیع در منطقه

شیعه هند
دومین کانون جمعیتی شیعه و پراکندگی وسیع در هند و سرزمین های دیگر با ظرفیت ارتباطی وسیع

شیعه پاکستان
چهارمین مرکز جمعیتی تشیع، و پایه گذاری پاکستان، اما در اوج مظلومیت

شیعه ایرانی
بزرگترین جمعیت شیعه و محور تمدنی مکتب تشیع از گذشته تاکنون و مسئولیت جهانی سازی مکتب با رویکرد عقلانی و ...

شیعه مدینه
کانون اولیه شیعه، در مظلومیت پیوسته، اما استوار در کانون وهابیت

شیعه خلیج
هویت، ثبات و مظلومیت تاریخی و پشتوانه اقتصادی خیرانه مرجعیت و جوامع شیعه

شیعه یمن
قدیمی ترین و اصیل ترین شیعه تمدنی و عامل نشر تشیع اولیه

شیعه غرب آفریقا
نوپدیدترین جغرافیای شیعه با درخششی شگفت و ناگهانی..

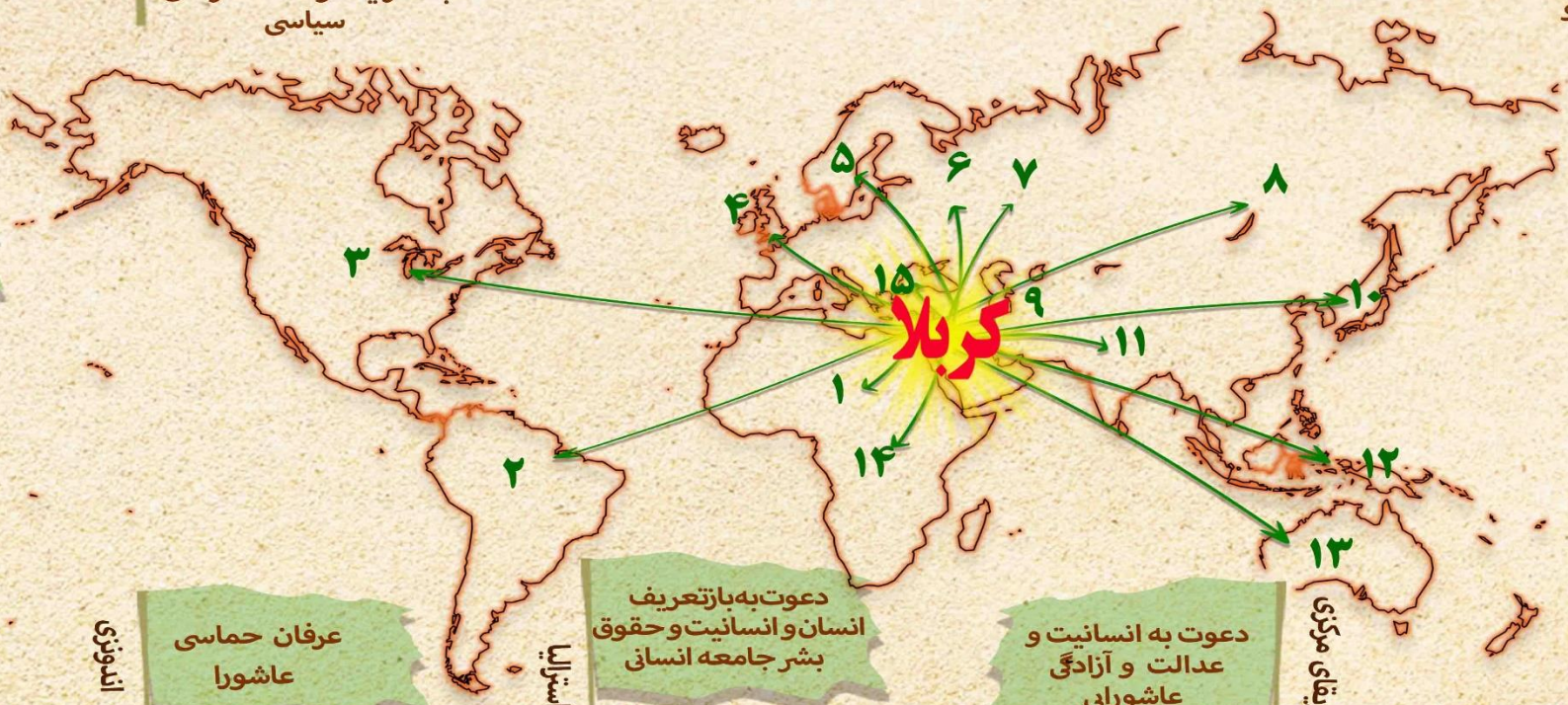
شیعه مصر
تشیعی اصیل و بستر ساز خلافت علوی، ولی در مظلومیت پیوسته از عهد امویان تاکنون

عاشقانی
لله یک

۲۵ . اربعین سرمایه های جهانی شیعه

اربعین فرصتی برای جهانی سازی گفتمان مکتب شیعه است ، تا در برابر هجوم سبک های متفاوت زندگی ها، سبک زندگی شیعی را مبتنی بر ارزشهای عاشورایی و هماهنگ با نیازهای منطقه ای به جهانیان معرفی نماید.

دعوت به عقل گرایی و پیداری اسلامی و عدالت خواهی

مصر

حیرت بین زندگی دینی حداقلی و انفعال سیاسی و اجتماعی و شیفته جاذبه های غربگرایی

۱

مکتب کرامت انسانی

آمریکای جنوبی

مسیحیت تبعیدی و سنتی درمانده در بحران های انسانی

۲

تمدن سازی و آینده سازی متعالی آسمانی

آمریکای شمالی

پرچمدار تمدن معاصر و شعار آینده سازی تمدنی بر مبنای پیشرفت و تکنولوژی ولی آکنده از تناقض های انسانی

۳

دعوت به انسانیت و عدالت و آزادی عاشورایی

آفریقای مرکزی

روزمرگی و بردگی مدرن

۱۴

دعوت به بازتعریف انسان و انسانیت و حقوق بشر جامعه انسانی

استرالیا

جوامع جدید با هویت آزادی فردی کنترل شده و هماهنگ با اهداف تعریف شده

۱۳

عرفان حماسی عاشورا

اندونزی

اسلام خندان

۱۲

مکتب حریت و آزادی عاشورایی

روسیه

برزخ حکومت پلیسی ، شعار های ملی گرایی ، و حیرت فکری و حداقل مدرنیسم

۷

دعوت به جامعه سازی انسانی بر ارزش ها و فرهنگ عاشورایی

اروپای شرقی

پارادوکس ملی گرایی سنتی و روزآمد سازی سکولاریسم و مدرنیته

۶

مکتب انسان شناسی فطری عاشورا

اروپای شمالی

انسان محوری اسیر قوانین مدرن بشری و دور از انسانیت

۵

مکتب انسانیت و فضیلت های انسانی

اروپای غربی

مسیحیت ایمانی حداقلی و اصالت فرد و انسانی دنیوی

۴

مکتب حماسه و حزن مقدس و متعالی

هندوستان

زندگی احساسی در دوگانه تعصب و مدرنیته

۱۱

مکتب فضیلت های اخلاقی و مدیریت آسمانی عاشورایی

چین

انسان اسیر در اخلاق و نظم ماشینی مدرن

۱۰

رسالت راهبری روزآمد جهان شیعی و اسلامی و انسانی

ایران

ذوق زندگی و روزمرگی

۹

توجه دهی به فطرت و هویت انسانی

چین

رفاه و کنترل شدید دولتی (جمع گرایی کنترل شده)

۸

عاشورا و دعوت به بازخوانی حق و باطل دینی

ترکیه

اسلام حداقلی ، همراه با مدرنیته و گاه شعارهای سیاسی

۱۵